

บทที่ 4 บริบทของพื้นที่ศึกษา

การศึกษาบริบทพื้นที่เพื่อหารูปแบบการกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้งตำบลแจนแลน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการลงพื้นที่และศึกษาข้อมูลของตำบลโดยใช้โปรแกรม TCNAP และ RECAP จากการลงพื้นที่สำหรับบริบทชุมชนในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

4.1 ด้านกายภาพ

4.1.1 บริบทของพื้นที่ตำบลศรีณรงค์

4.1.1.1 ประวัติความเป็นมาของตำบล

ประวัติความเป็นมาย้ายถิ่นฐานมาจากภูแล่นช้างถึงบ้านแจนแลนหยุดพักรับประทานอาหารเช้าโดยแกแลนและเห็นว่าทำเลเหมาะสมจึงง้องลำห้วยใหญ่ และห้วยตะลุงไหลผ่าน ทางทิศตะวันออก และตะวันตก ของหมู่บ้านจึงตั้งบ้านเรือนได้ชื่อว่าบ้านแกแลนต่อมาเปลี่ยนเป็นแจนแลน องค์การบริหารส่วนตำบลแจนแลน สถานที่ตั้งอยู่เลขที่ 322 หมู่ที่ 1 ตำบลแจนแลน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอกุฉินารายณ์ และห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ ประมาณ 75 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 39 ตารางกิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม ทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะแก่การทำเกษตร และลักษณะภูมิอากาศสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป ฤดูร้อนจะไม่นร้อนจัด ฤดูหนาวอากาศก็ไม่แห้งแล้งมาก โดยลักษณะอากาศเป็นไปตามฤดูกาล แบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ อากาศจึงแห้งแล้งและหนาวเย็น ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่ เดือนมีนาคม - พฤษภาคม เป็นฤดูเปลี่ยนมรสุมครั้งแรกจึงมีอากาศร้อนจัดในเดือนเมษายน ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน - ตุลาคม โดยปกติเป็นไปตามฤดูกาล

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลเหล่าใหญ่
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลกุดคำ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลบัวขาว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลนาขาม

4.2 ด้านสังคม

4.2.1 ด้านประชากร มีจำนวนทั้งสิ้น 6,392 คน ณ เดือนกันยายน 2555 สามารถแยกเป็นชาย 3,174 คน และหญิง 3,218 คน โดยมีความหนาแน่นเฉลี่ย 163.37 คน/ตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือน 1,819 ครัวเรือน ผู้พิการหรือทุพพลภาพ 161 คน

4.2.2 ด้านสภาพทางเศรษฐกิจ

1. กลุ่มเลี้ยงโค หมู่ที่ 6สมาชิก 10ราย
2. กลุ่มจักสาน หมู่ที่ 5สมาชิก 20ราย
3. กลุ่มปุ๋ยชีวภาพตำบลแจนแลน สมาชิก 20 ราย

การเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของประชาชนในตำบลมี 1,360 ครัวเรือนพื้นที่ทำการเกษตร

- ทำนา (ปลูกข้าว) ประมาณ 10,000 ไร่
- ทำไร่อ้อย ประมาณ 3,500 ไร่
- ทำไร่มันสำปะหลัง ประมาณ 2,000 ไร่
- ทำสวนยางพารา ประมาณ 3,500 ไร่

4.3 ด้านที่เกี่ยวข้องกับงาน

งานวิจัยเรื่อง รูปแบบการกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้งตำบลแจนแลน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีรายละเอียดดำเนินงานวิจัยดังนี้

จากการลงพื้นที่ศึกษาวิจัย ได้ดำเนินการตามแผนงาน ดังรายละเอียดกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการด้านทีมวิจัย (นักวิจัยสถาบัน นักวิจัยในพื้นที่ ผู้ประสาน งาน และ นักศึกษาที่ร่วมวิจัย) เตรียมพื้นที่เป้าหมาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 การเตรียมทีมวิจัย
 - 1.2 การเตรียมชุมชน
 - 1.3 เตรียมเครื่องมือและเก็บข้อมูล
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการการ
 - 2.2 ทดลองใช้เครื่องมือ
3. ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสังเคราะห์รูปแบบการกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้งตำบลแจนแลน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
 - 3.1 ประชุมสรุปสังเคราะห์รูปแบบการกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตร
 - 3.2 หาแนวทางปฏิบัติที่ดีร่วมกันในระดับชุมชน
4. ขั้นตอนการทดลองใช้แผนปฏิบัติการ
 - 4.1 ติดตามผล ประเมินผล สรุปผลและถอดบทเรียน